

ניהול מדיניות מקרו כלכלית שיקולים מחזוריים וארוכי טווח

דו"ח בנק ישראל 2015

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

03.04.2016

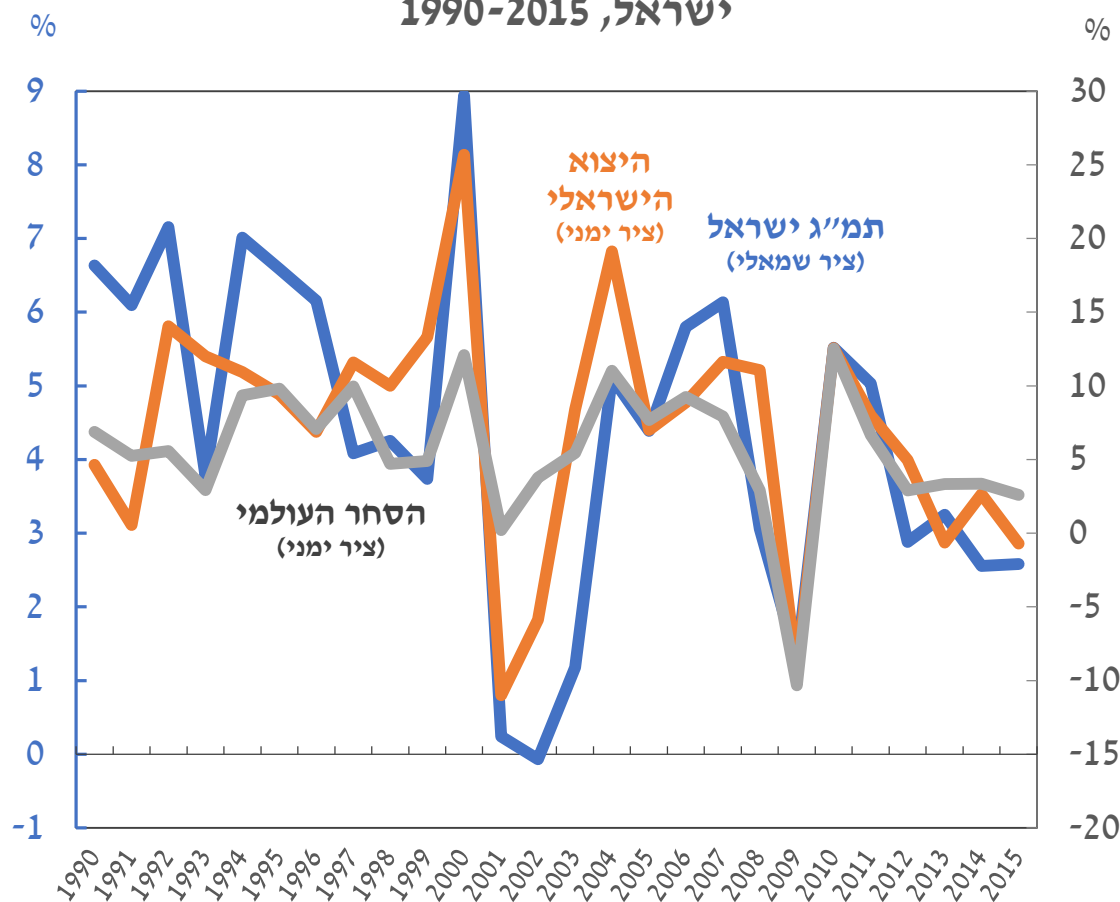

ניהול המדיניות המקרו-כלכלית

מדיניות ארוכת טווח	מדיניות מחזורית (טווח קצר)		מדיניות כלכלית
מדיניות פיסקלית/ מבנית/רפורמות	מדיניות פיסקלית	מדיניות מוניטרית	
צמיחה מכלילה ובת קיימא	איזון בין תמיכה בצמיחה להפחתת החוב הציבורי	יציבות מחירים ותמיכה בצמיחה ובתעסוקה	מטרות המדיניות
המדיניות המוניטרית מספקת מרחב פעולה למדיניות הפיסקלית על מנת להתמודד עם האתגרים ארוכי הטווח וגם קצרי הטווח			יחסי הגומלין

הסביבה הגלובלית

שיעור הצמיחה בסחר העולמי וביצוא והתוצר של ישראל, 1990-2015

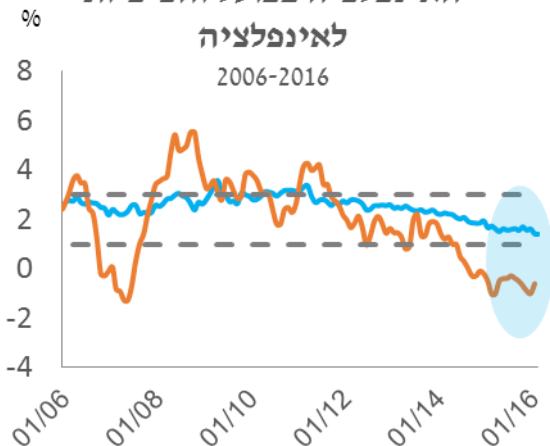
מצב הכלכלה הגלובלית:

- ☐ צמיחה מתונה
- ☐ סחר עולמי חלש
- ☐ מחירי אנרגיה וסחורות ירדו
- ☐ והתייצבו לאחרונה
- ☐ מדיניות מוניטרית מאוד מרחיבה

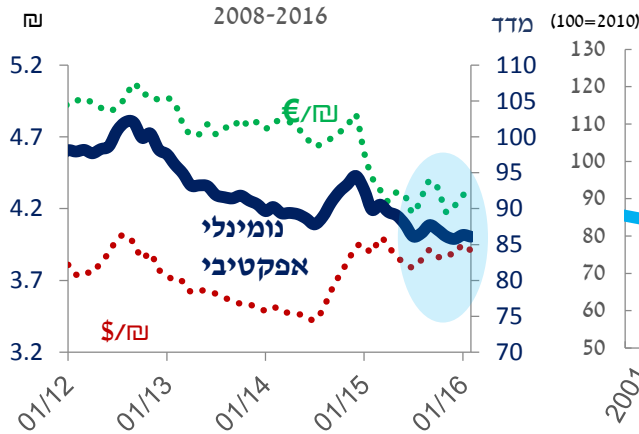
המדיניות המוניטרית

תנאי הרקע של המדיניות המוניטרית

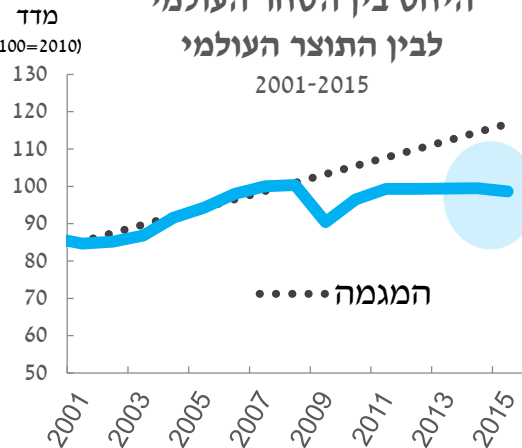
האינפלציה בפועל והציפיות
לאינפלציה
2006-2016

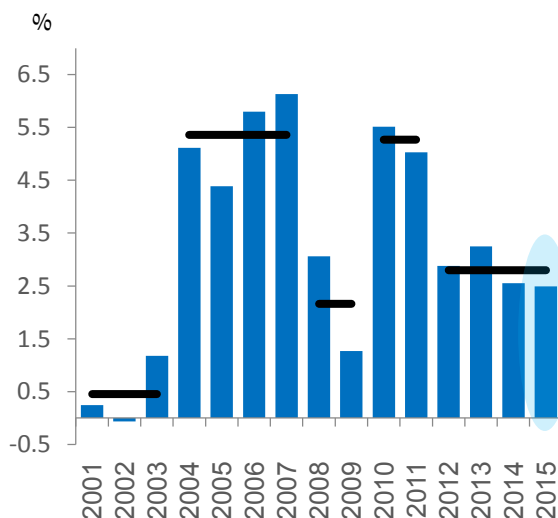
שערי החליפין
2008-2016

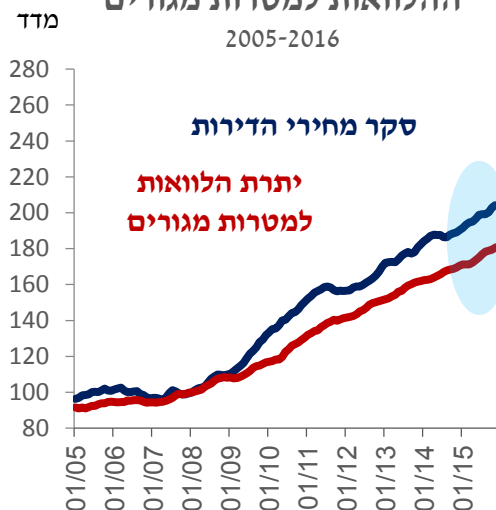
היחס בין הסחר העולמי
לבין התוצר העולמי
2001-2015

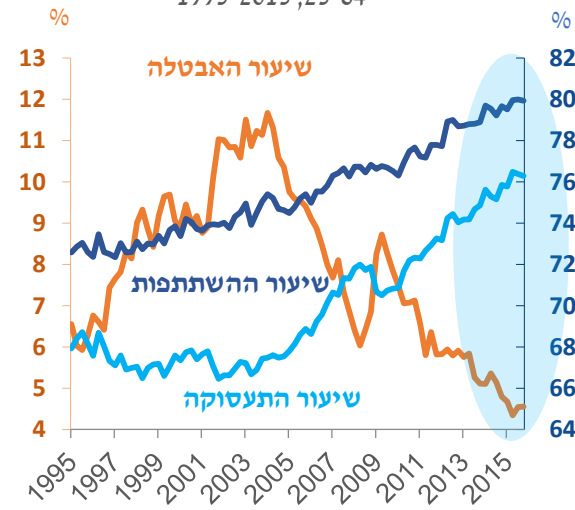
צמיחת התמ"ג
2001-2015

סקר מחירי הדירות ויתרת
הלוואות למטרות מגורים
2005-2016

שוק העבודה
1995-2015, 25-64

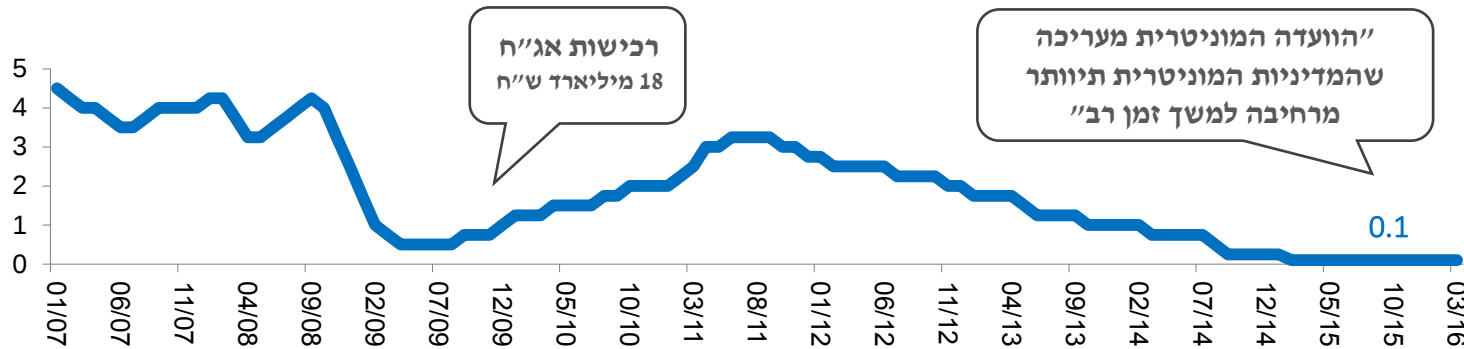

כלי המדיניות של בנק ישראל

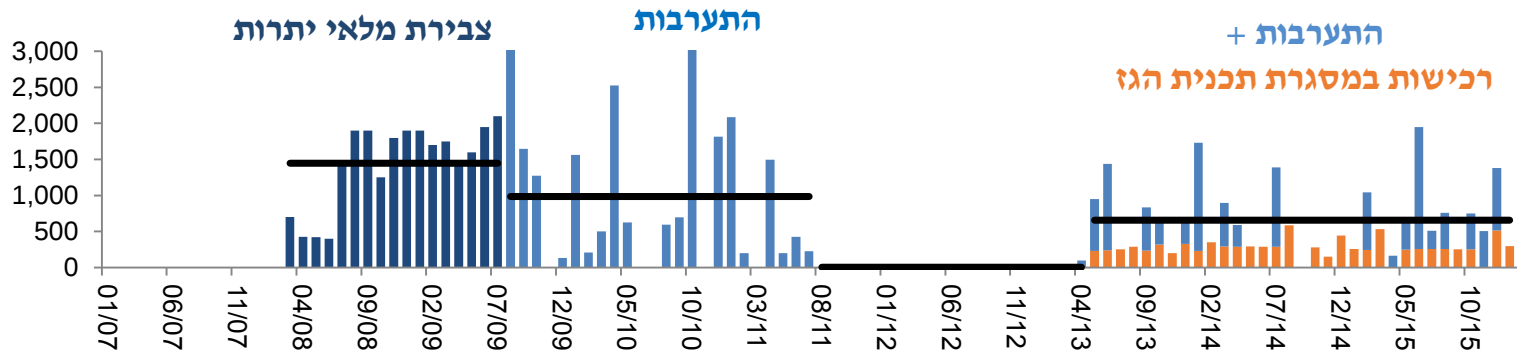
2007-2016

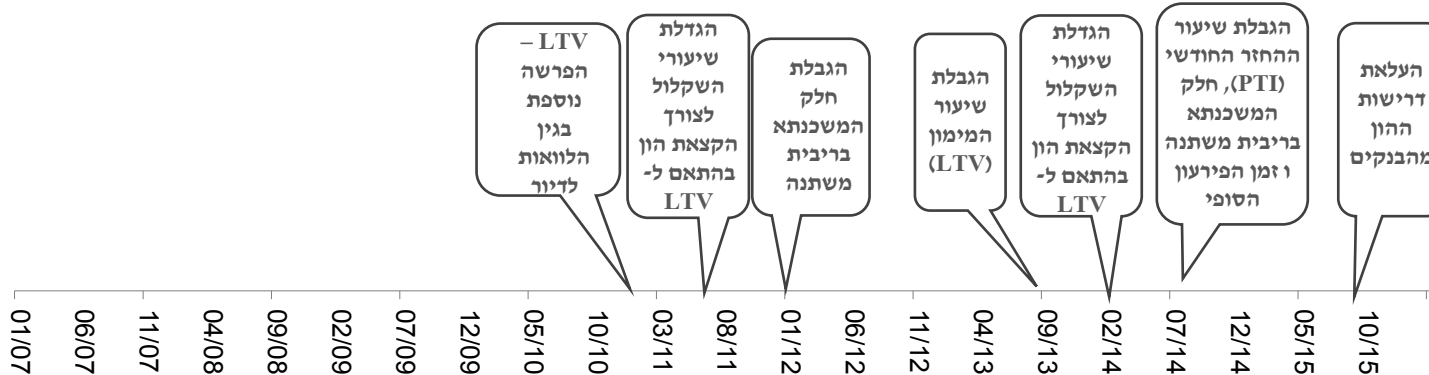
ריבית בנק
ישראל

התערבות
בשער חליפין

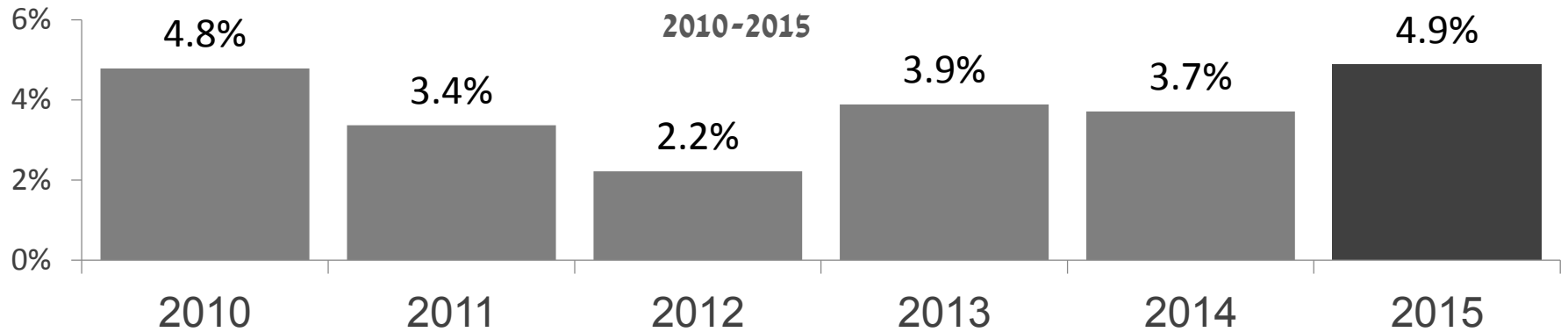
צעדים מקרו-
יציבותיים

הגידול בצריכה הפרטית ובאשראי הצרכני היו מהערוצים הבולטים שבהם השפיעה המדיניות המוניטרית

הצריכה הפרטית, ש"ש שנתי, מחירים קבועים,

2010-2015

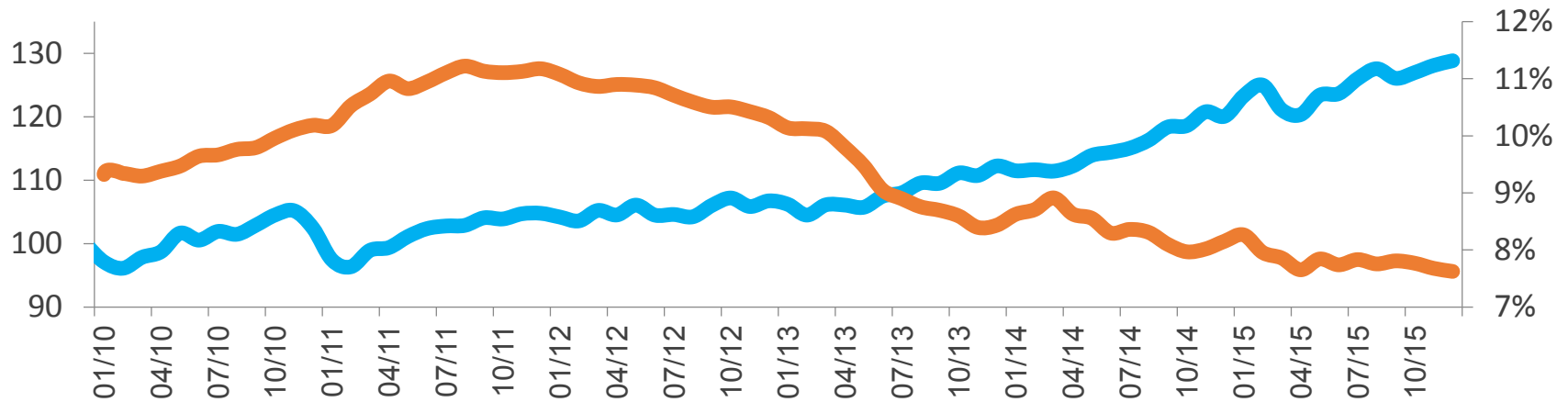
ירידה במחיר האשראי

(ריביות עו"ש וחח"ד, ממוצע 3 חודשים*)

עלייה בהיצע האשראי

(יתרת האשראי שאינו לדיור, מחירים קבועים)

מדד
100=12/2009

*חשבון חוזר דביטורי

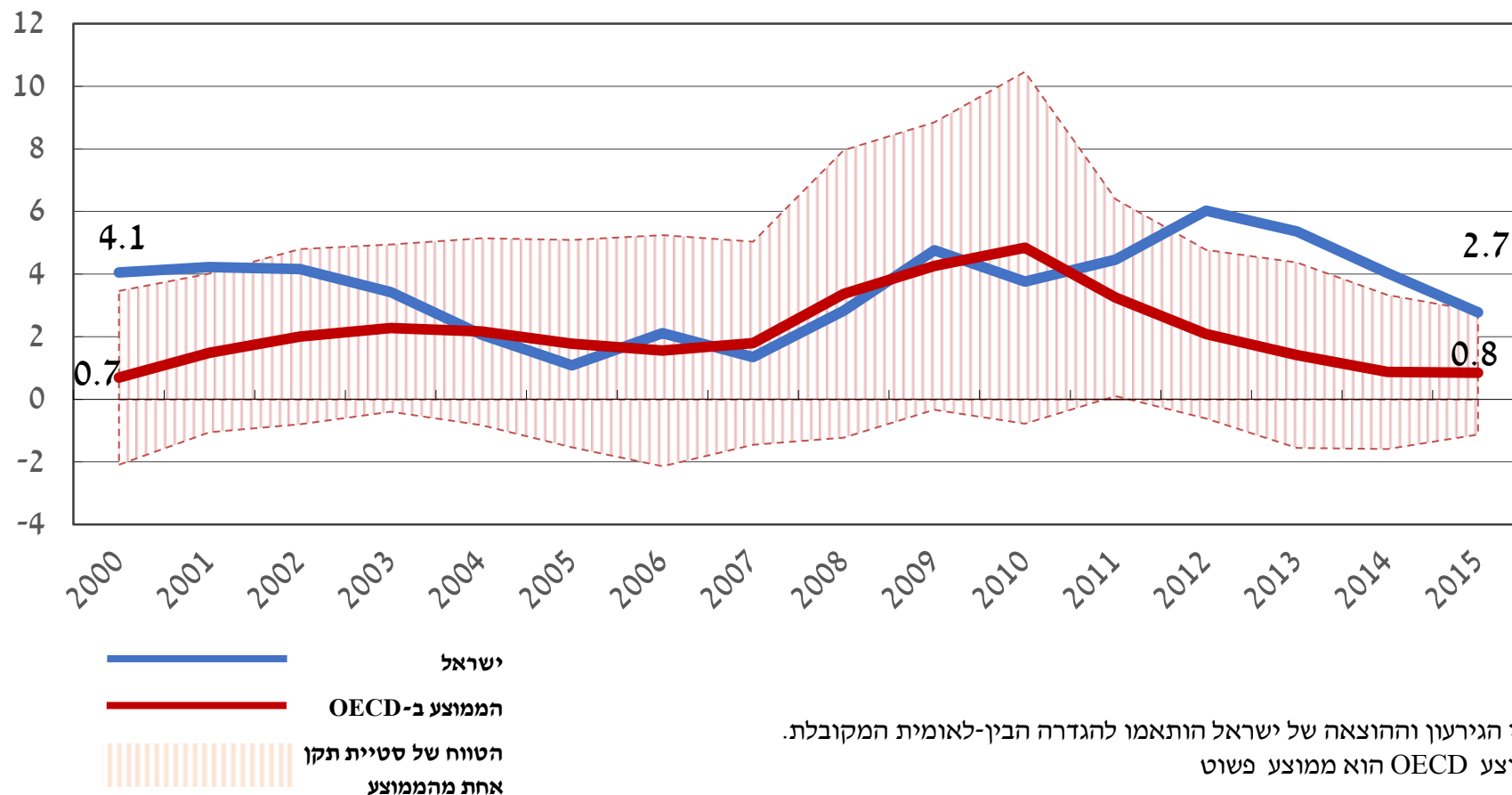
המדיניות הפיסקאלית

הגירעון מנוכה המחזור ירד אך רמתו עדיין גבוהה בהשוואה למדינות המפותחות

הגירעון מנוכה המחזור בישראל בהשוואה לממוצע ב-OECD

2000-2015

אחוזי
תוצר

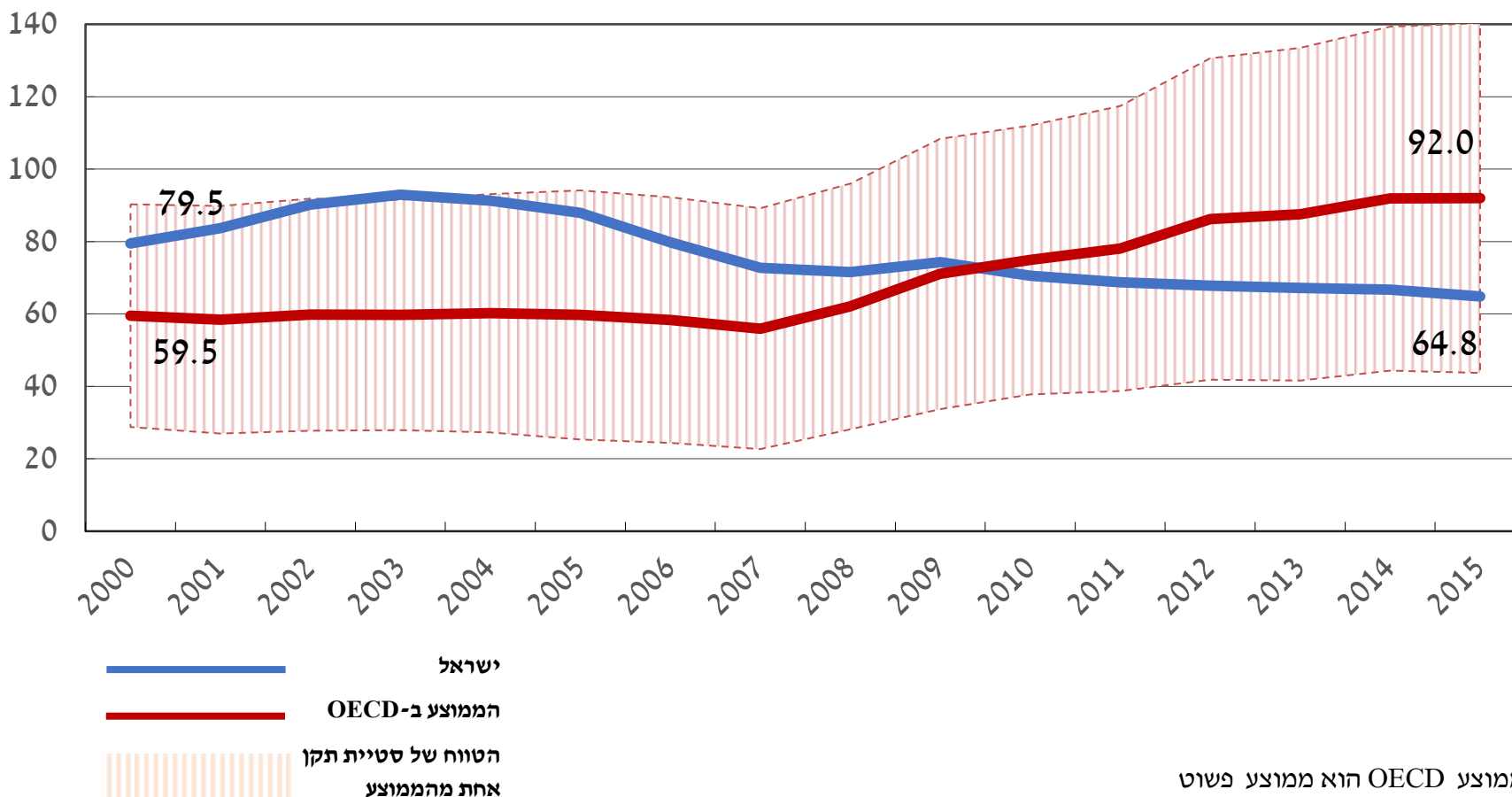

*נתוני הגירעון וההוצאה של ישראל הותאמו להגדרה הבין-לאומית המקובלת.
**ממוצע OECD הוא ממוצע פשוט

הורדת נטל החוב הציבורי מחזקת את יכולת הממשלה, בהינתן האטה במשק, לנקוט הרחבה פיסקלית

החוב הציבורי (ברוטו) בישראל בהשוואה לממוצע ב-OECD
2000-2015

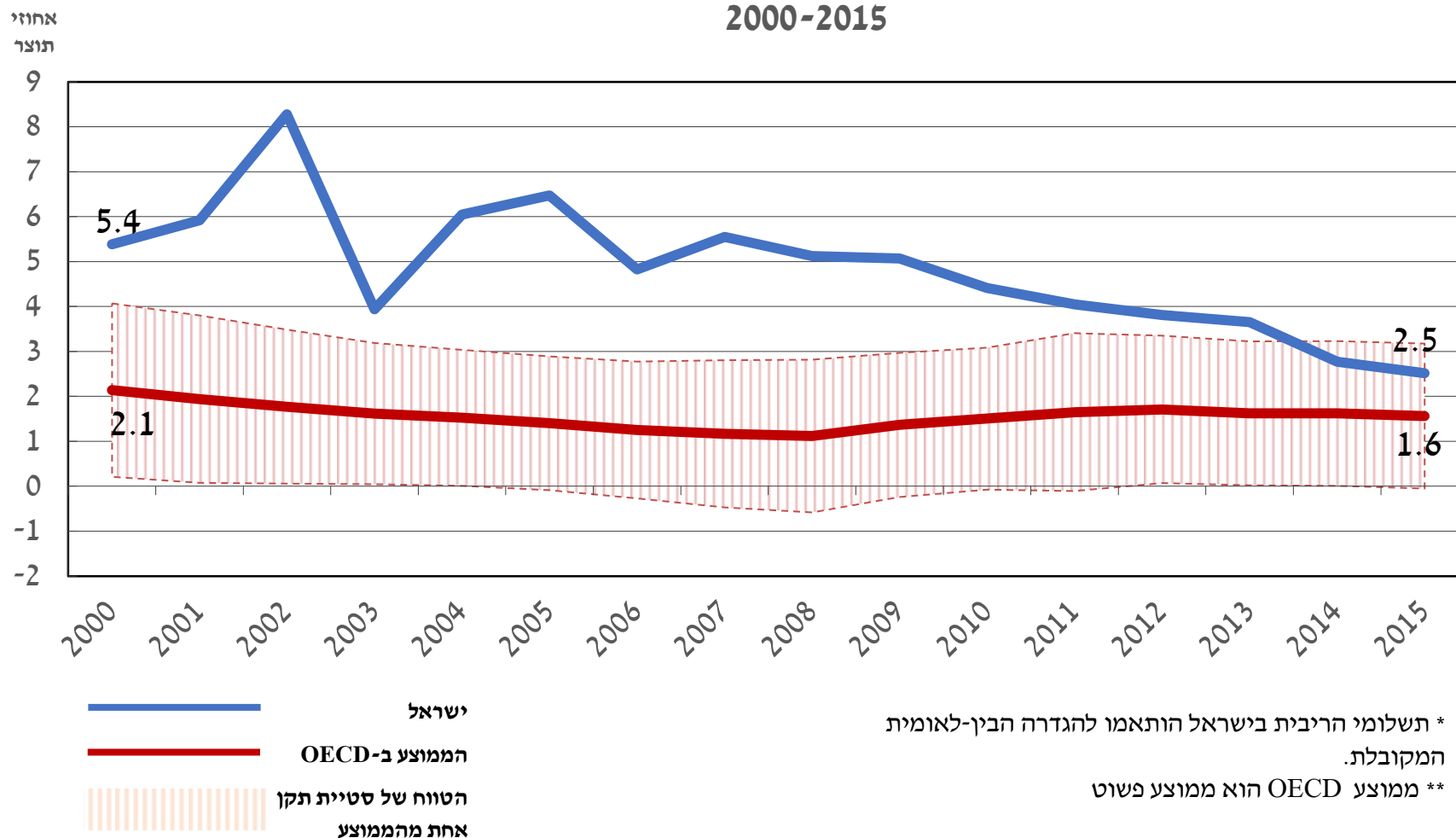
אחוזי
תוצר

**ממוצע OECD הוא ממוצע פשוט

הריביות הנמוכות בעולם והורדת החוב הציבורי אפשרו להוריד את נטל תשלומי הריבית; מ-2010 הממשלה פינתה מקורות בסך כ-20 מיליארד שקלים

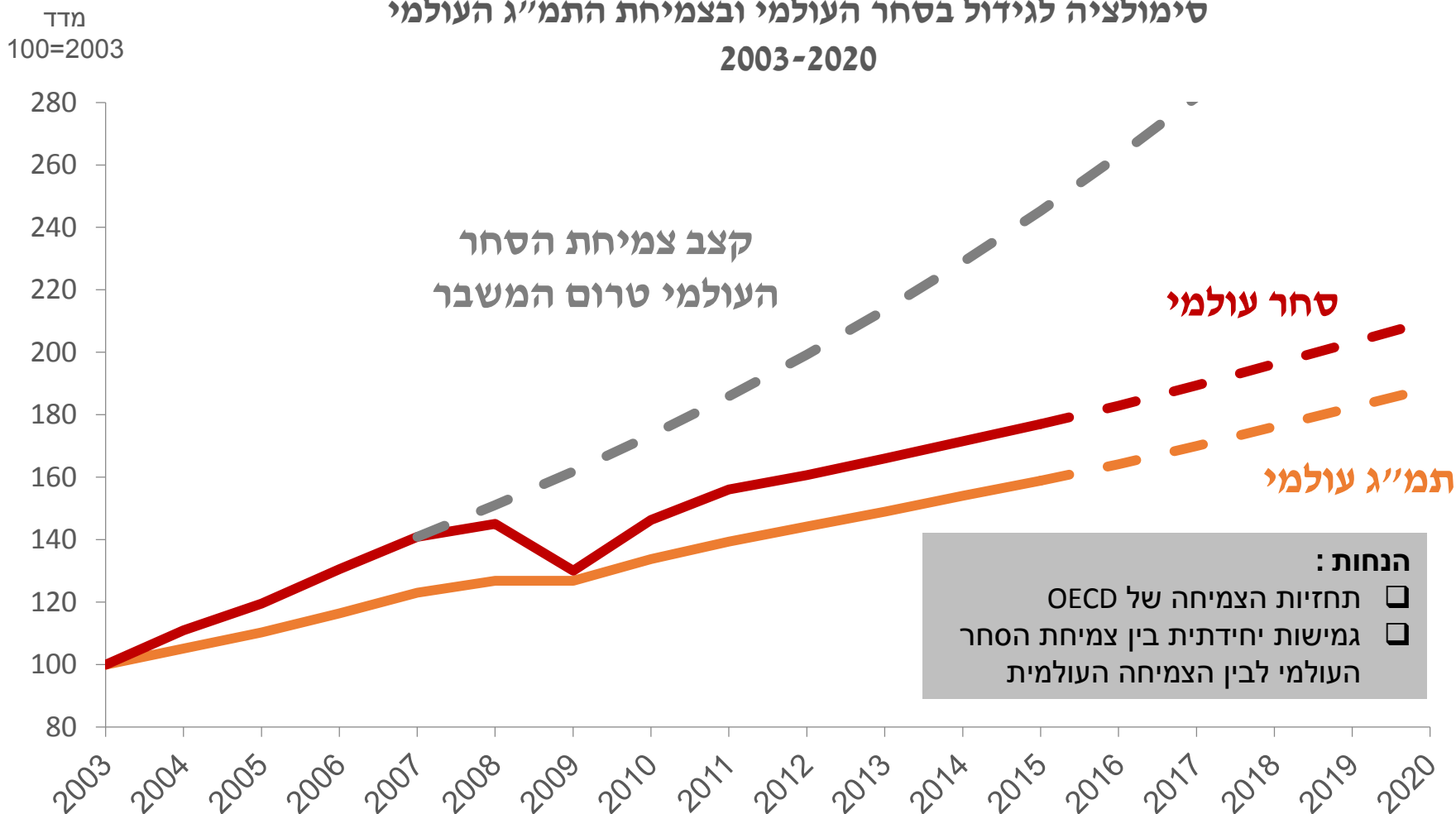
נטל תשלומי הריבית על החוב הציבורי בישראל וב-OECD
2000-2015

המדיניות הכלכלית לטווח הארוך

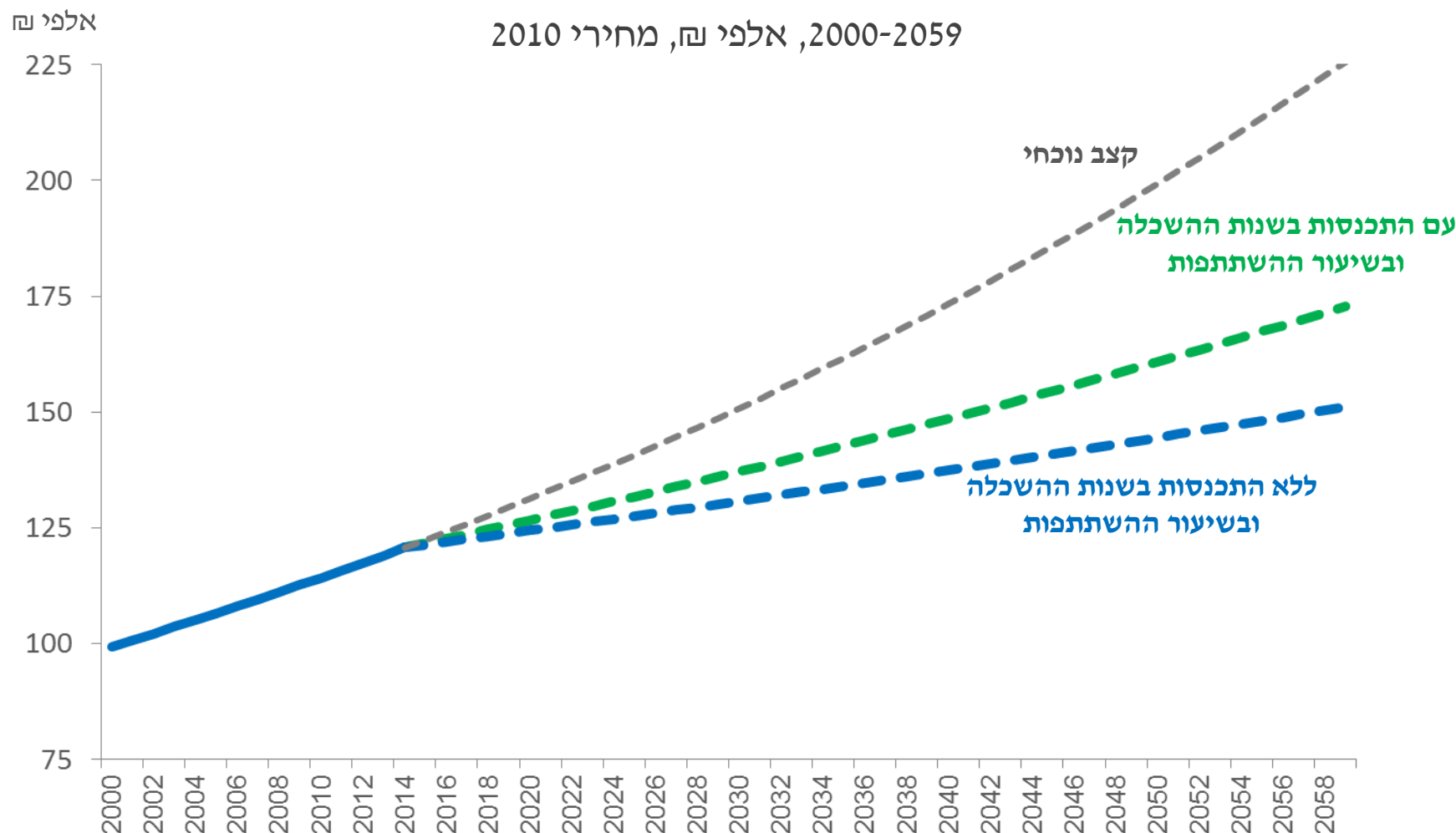
הסחר העולמי צפוי לצמוח באופן מתון יותר בשנים הקרובות בהשוואה למגמה לפני המשבר

סימולציה לגידול בסחר העולמי ובצמיחת התמ"ג העולמי
2003-2020

קצב הצמיחה בעשורים הבאים צפוי להאט משמעותית עקב המגמות הדמוגרפיות ומיצוי תרומת העלייה בהשכלה

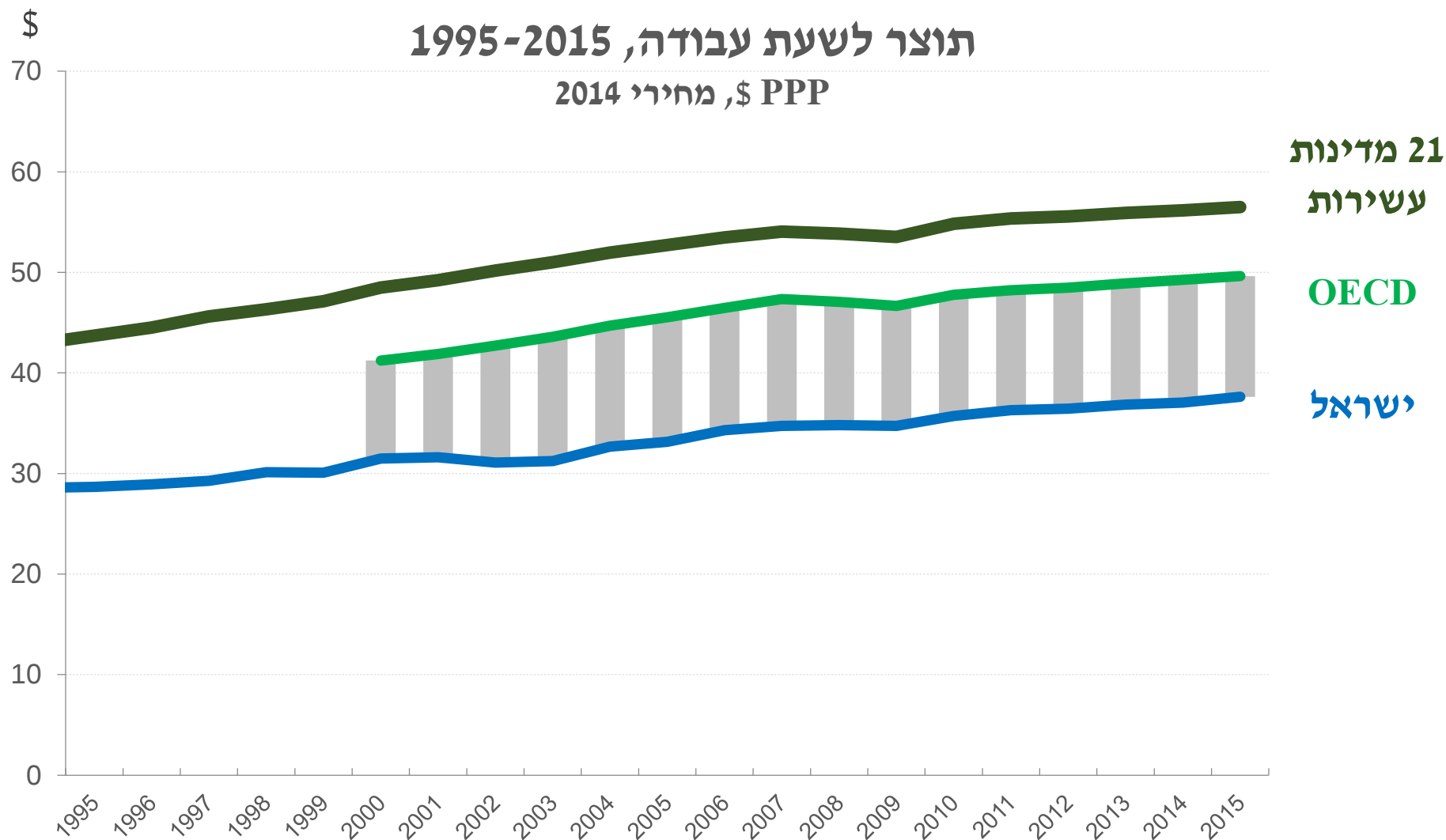
סימולציה לצמיחת התוצר לנפש בתרחישים שונים
2000-2059, אלפי ₪, מחירי 2010

פריון

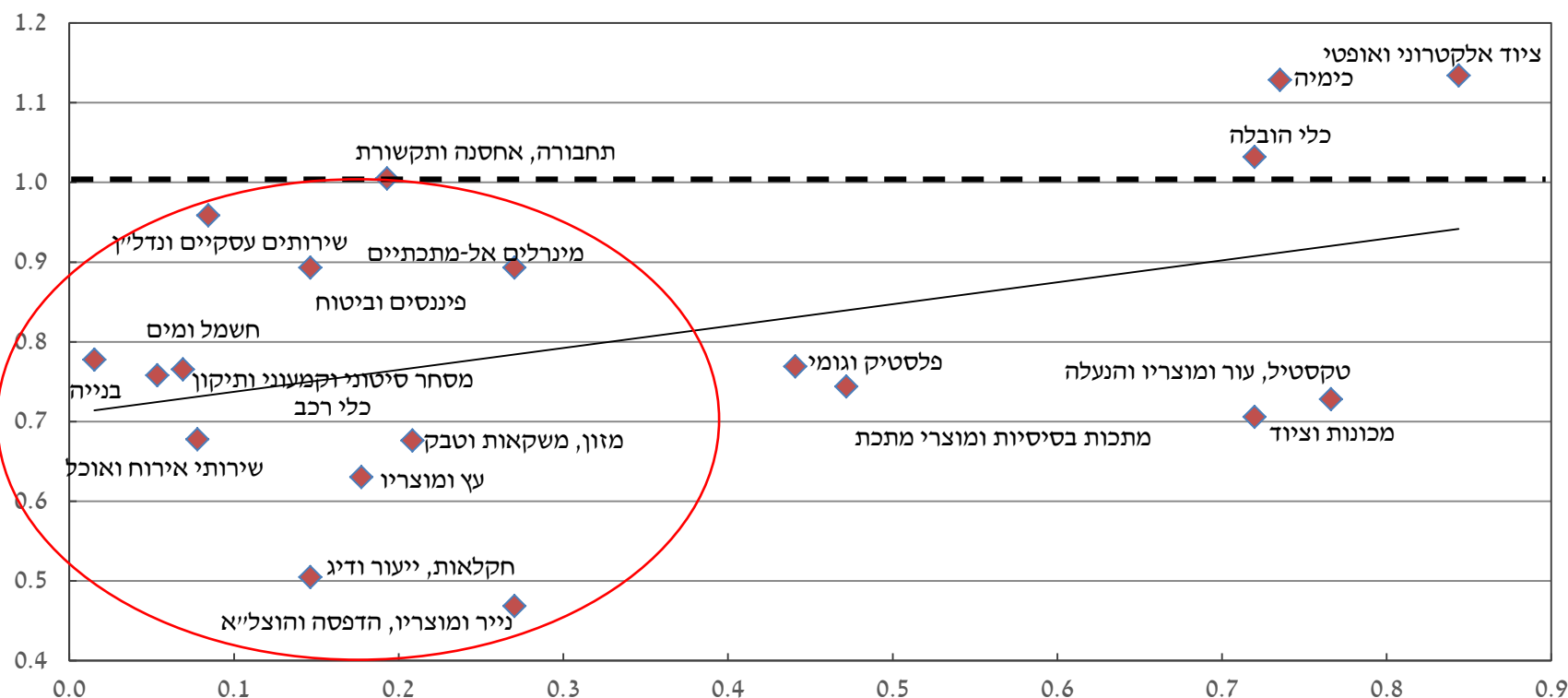
ישראל לא סוגרת את פער הפריקן ממדינות ה-OECD

פער הפריון לעובד גדול במיוחד בענפים המייצרים לשוק המקומי ואינם חשופים לתחרות מחו"ל

היחס בין פריון העבודה הענפי בישראל לפריון הענפי הממוצע ב-OECD **מול שיעור היצוא החזוי של הענף בישראל, 2010**

יחס הפריון

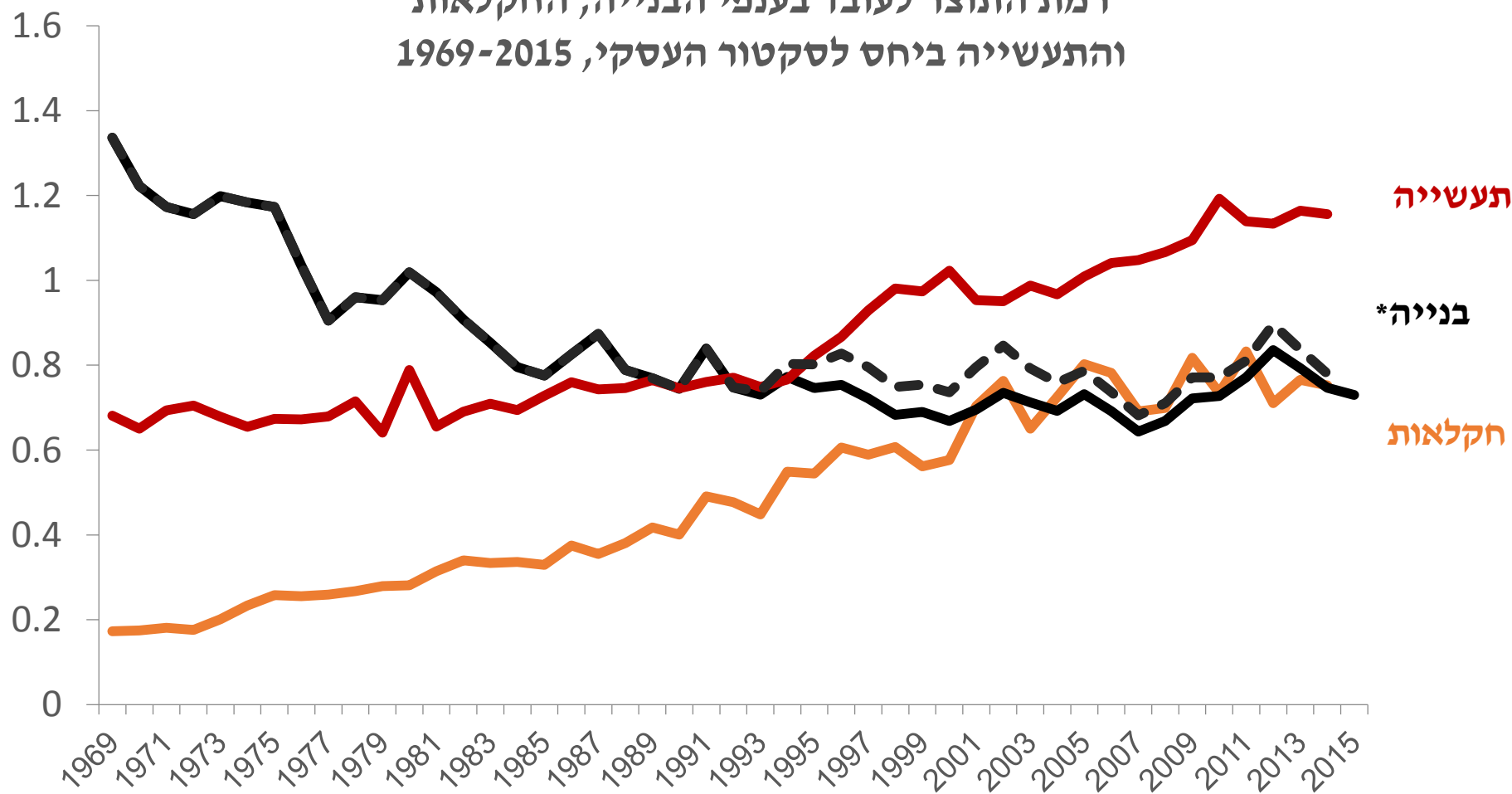
שיעור היצוא החזוי* של הענף בישראל

** בשל מגבלה על זמינות הנתונים הממוצע כולל את ארה"ב ו-19 מדינות מהאיחוד האירופי .

* חזוי על פי שיעור היצוא הממוצע של ארה"ב, בריטניה, גרמניה, ויפן.

ענף הבנייה סובל מפיגור טכנולוגי ניכר בהשוואה לעולם ומשכר נמוך בהשוואה לענפים המעסיקים עובדים דומים

רמת התוצר לעובד בענפי הבנייה, החקלאות
והתעשייה ביחס לסקטור העסקי, 1969-2015

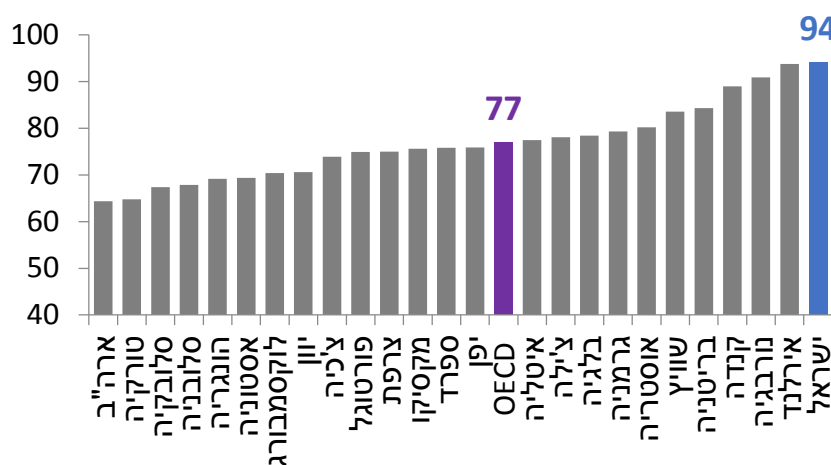
* הקו השחור המרוסק מסמן רמת תוצר לעובד שבה בוצע תיקון בהערכות מספר העובדים הזרים שאינם חוקיים בענף

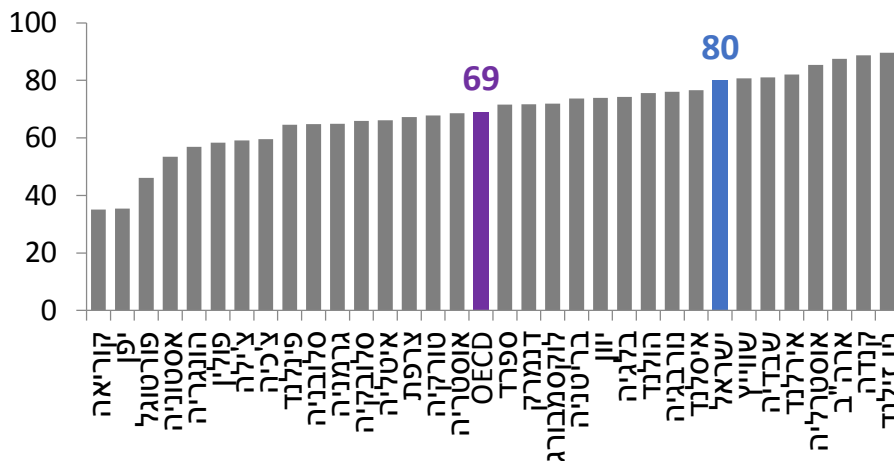
רמת השירותים

אינדיקטורים לרמת השירותים בבריאות

שיעור התפוסה של מיטות לרפואה דחופה, 2013 %

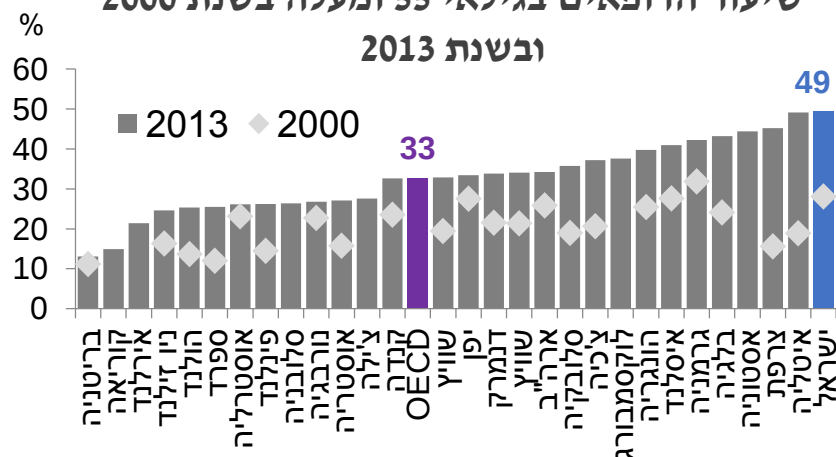

הערכת המצב הרפואי בקרב בני 15+, 2013

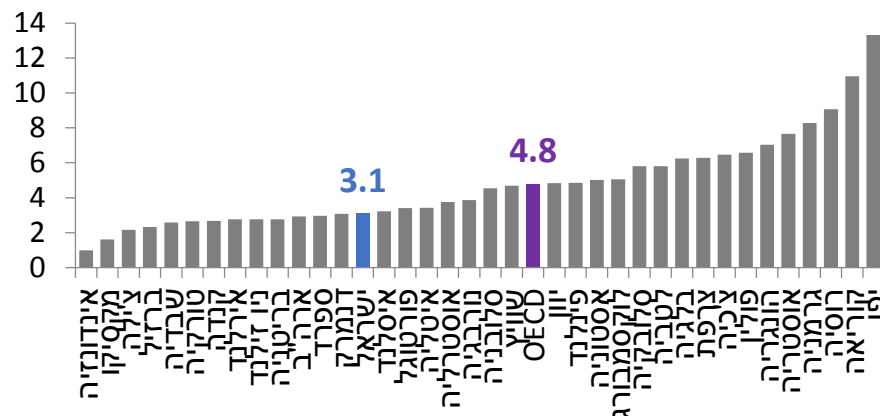

שיעור הרופאים בגילאי 55 ומעלה בשנת 2000

ובשנת 2013

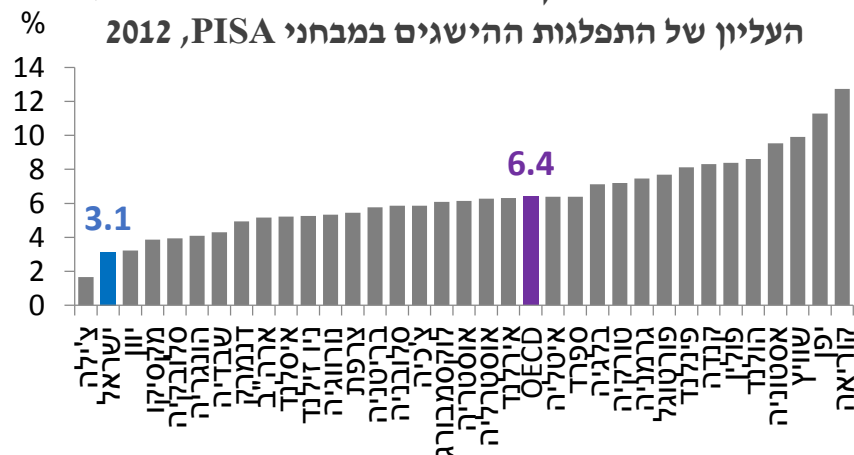

מספר המיטות בבתי חולים ל-1,000 איש, 2013

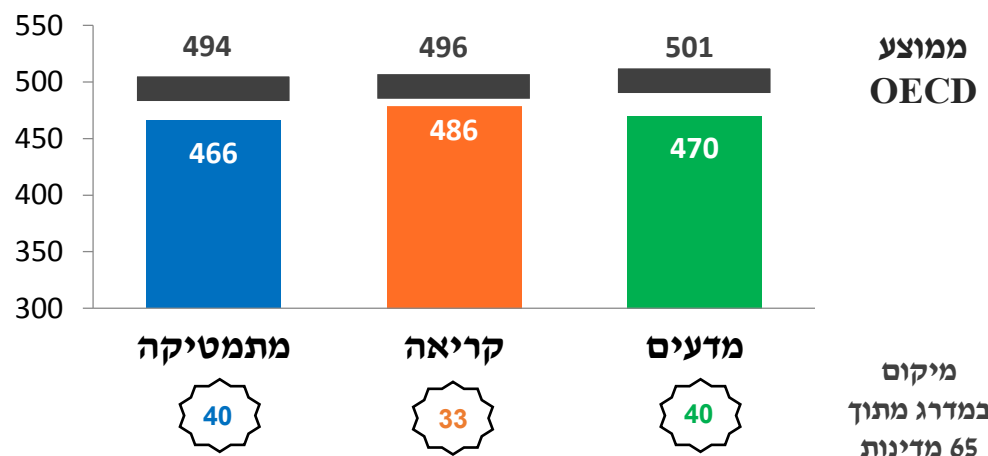

אינדיקטורים לרמת השירותים בחינוך

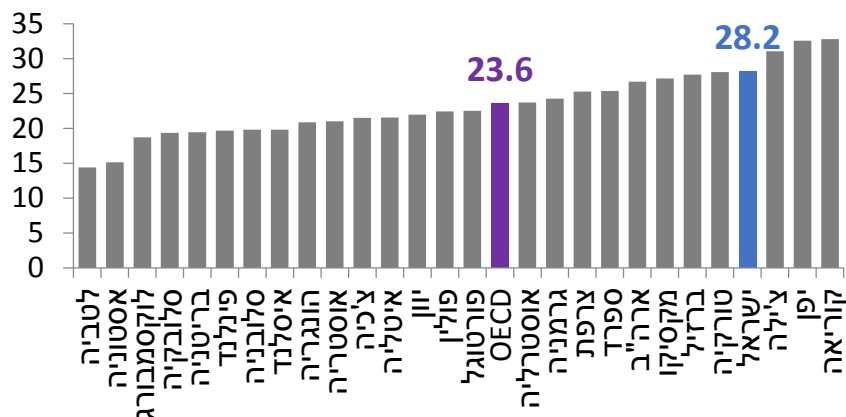
שיעור התלמידים מהרבע התחתון של התפלגות התנאים הסוציו-אקונומיים שמשיגים ציונים מהרבע העליון של התפלגות ההישגים במבחני PISA, 2012

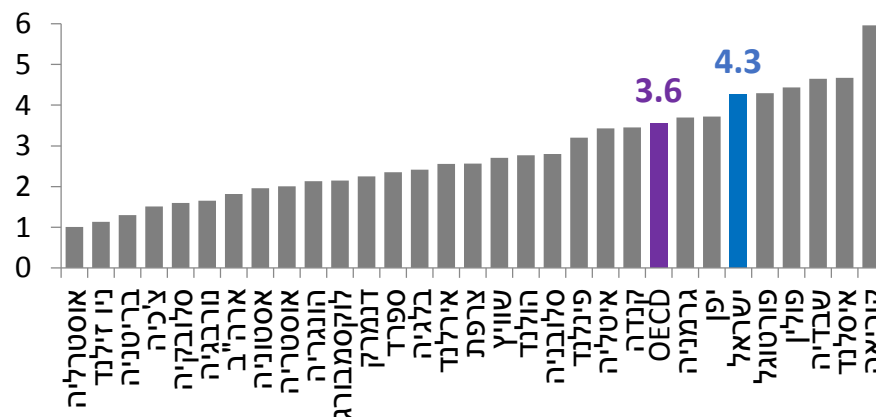
הישגי ישראל באוריינות קריאה, מתמטיקה ומדעים בפיזה, 2012

מספר תלמידים ממוצע בכיתה בחטיבת הביניים, 2013

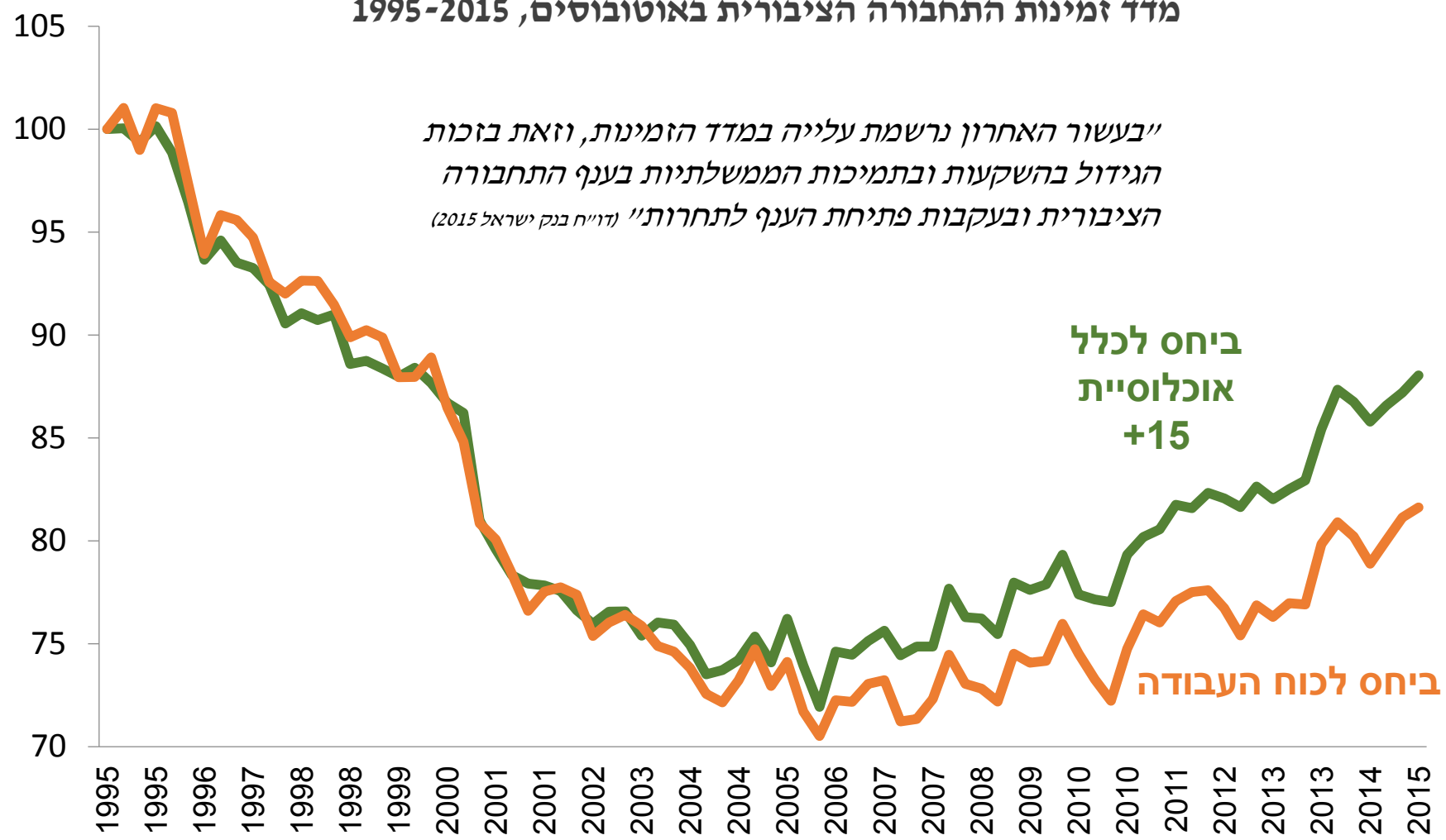
מספר תלמידים למחשב בבתי ספר תיכון, 2012

עידוד שימוש בתחבורה ציבורית באמצעות סבסוד והשקעות בתשתית מצמיח תועלות חיצוניות ומגדיל את רווחת כלל המשק

מדד זמינות התחבורה הציבורית באוטובוסים, 1995-2015

"בעשור האחרון נרשמת עלייה במדד הזמינות, וזאת בזכות הגידול בהשקעות ובתמיכות הממשלתיות בענף התחבורה הציבורית ובעקבות פתיחת הענף לתחרות" (דו"ח בנק ישראל 2015)

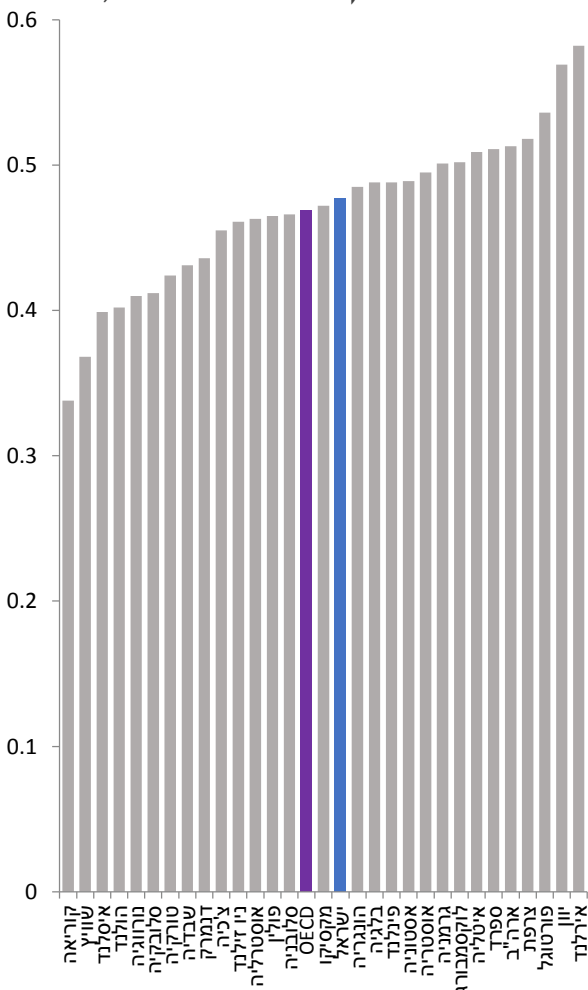

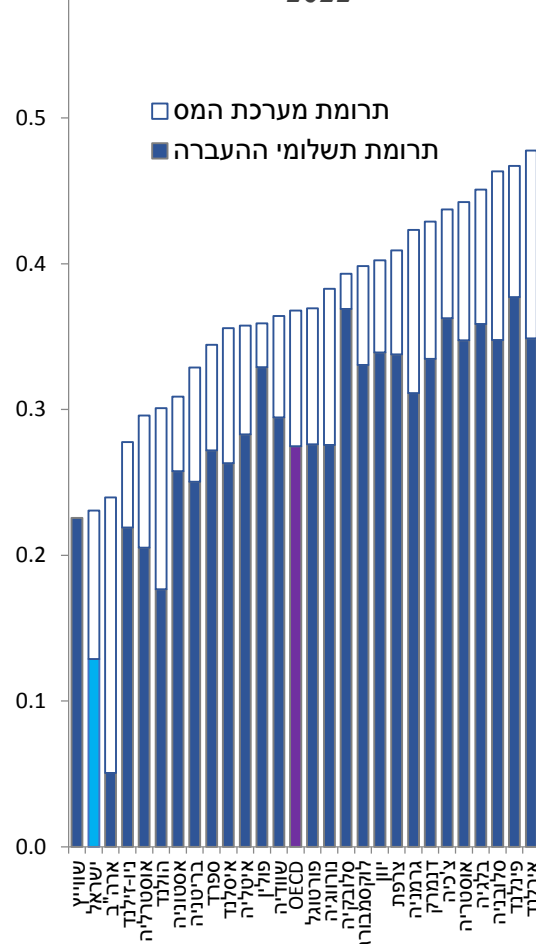
אי שוויון

אי השויון בהכנסה כלכלית דומה למוצע OECD אולם השפעת המדיניות, בייחוד תשלומי העברה, נמוכה בהשוואה בינלאומית

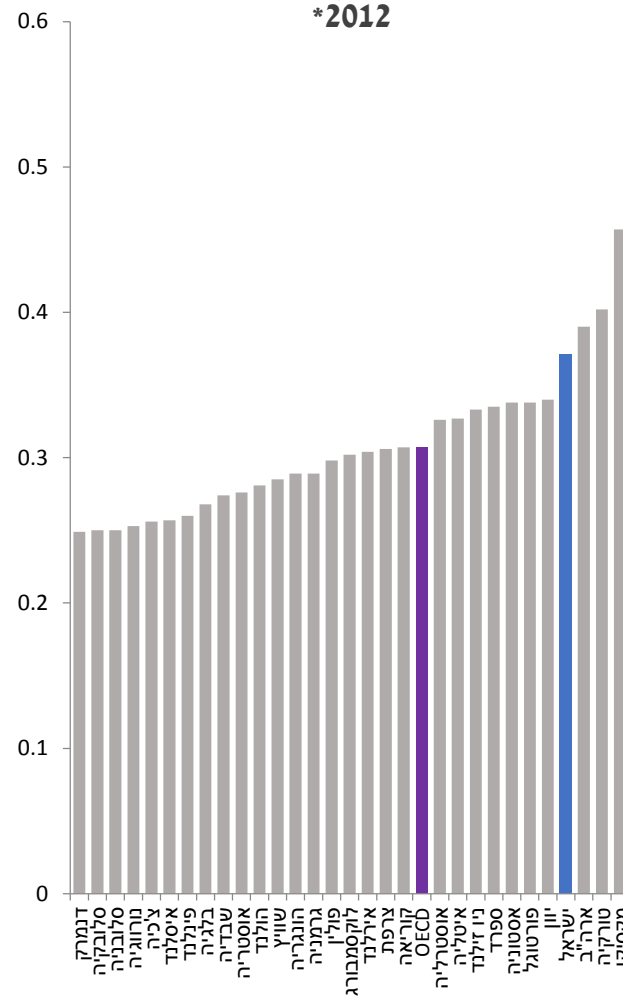
מדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה כלכלית, 2012*

עוצמת השפעת המדיניות המסים ותשלומי ההעברה על מדד ג'יני, 2012

מדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה הפנויה, 2012*

*נתוני ישראל לשנת 2014

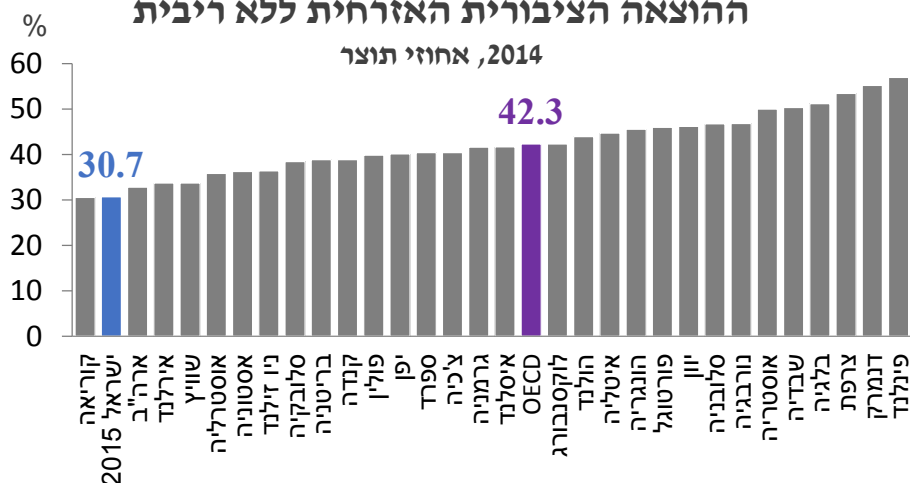

הוצאה

סך ההוצאה הציבורית האזרחית נמוכה ובפרט בסעיפי ההוצאה החברתית, השתתפות פעילה בשוק העבודה ומחקר ופיתוח

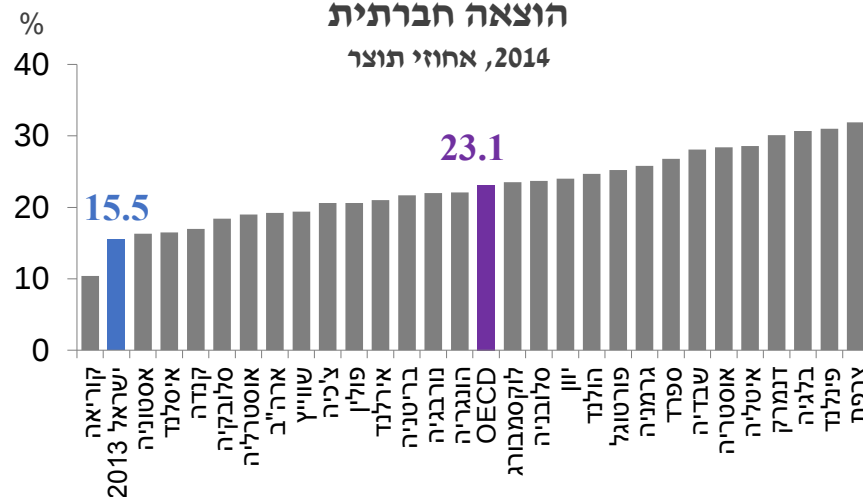
ההוצאה הציבורית האזרחית ללא ריבית

אחוזי תוצר, 2014

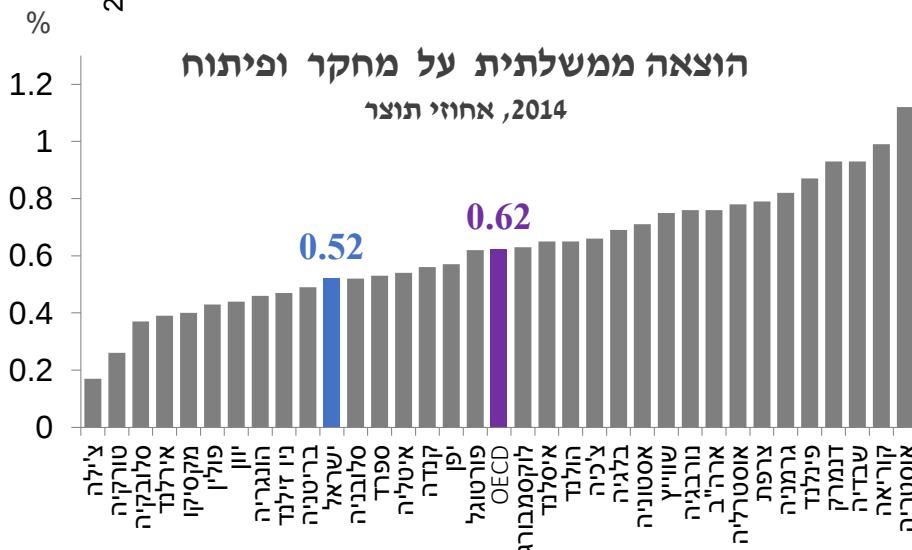
הוצאה חברתית

אחוזי תוצר, 2014

הוצאה ממשלתית על מחקר ופיתוח

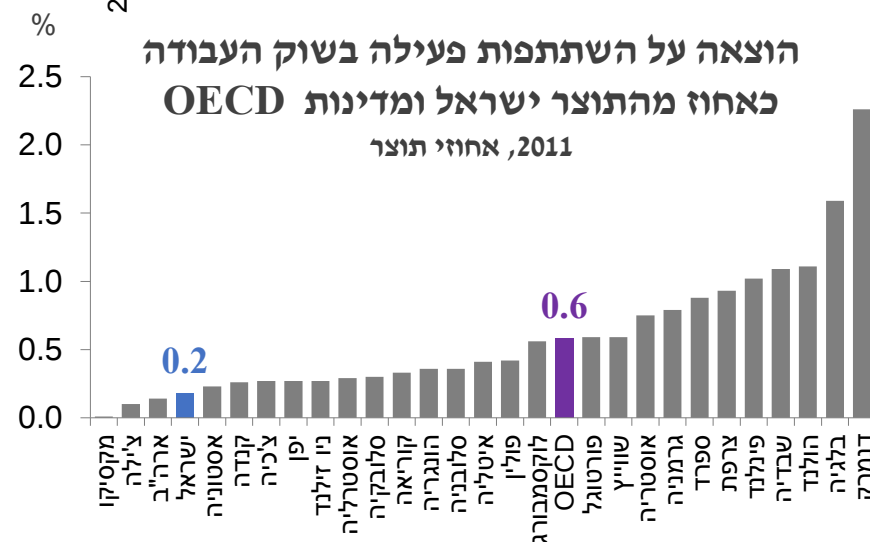
אחוזי תוצר, 2014

הוצאה על השתתפות פעילה בשוק העבודה

כאחוז מהתוצר ישראל ומדינות OECD

אחוזי תוצר, 2011

* נתוני הוצאה ממשלתית למו"פ אינם כוללים מו"פ ביטחוני

□ המדיניות המונית פועלת למיתון תנודות במחזור העסקים ומאפשרת מרחב פעולה למדיניות פיסקלית על מנת להתמקד באתגרים ארוכי הטווח של המשק

□ על מנת להתמודד עם האתגרים נדרשת תכנית אסטרטגית ממוקדת שתכלול:

✓ שדרוג וייעול מערכות השירותים הציבוריים

✓ שילוב אוכלוסיות בתעסוקה והעלאת ההון האנושי באמצעות חינוך והכשרה

מקצועית

✓ רפורמות והסרת חסמים המעכבים צמיחה, פריון ותחרות

הטווח הארוך כבר כאן!

ככל שנקדים לאמץ תכנית אסטרטגית ממוקדת בנושאים אלו,

כך נוכל להתמודד עם האתגרים ולמצות את הפוטנציאל של המשק

תודה